Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

26. rujna 2024.*

„Žalba – Državne potpore – Program potpora koji je provela Savezna Republika Njemačka za velike potrošače električne energije – Oslobođenje od naknada za upotrebu mreže za razdoblje od 2012. do 2013. – Odluka kojom se program potpora proglašava nespojivim s unutarnjim tržištem – Tužba za poništenje – Rok za tužbu – Dopuštenost – Članak 107. stavak 1. UFEU-a – Pojam ‚državna potpora' – Državna sredstva – Parafiskalni ili drugi obvezni nameti"

U spojenim predmetima C-794/21 P i C-800/21 P,

povodom dviju žalbi na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesenih 16. i 17. prosinca 2021.,

Savezna Republika Njemačka, koju zastupaju J. Möller i R. Kanitz, u svojstvu agenata,

žalitelj u predmetu C-794/21 P,

a druge stranke u postupku su:

Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG, sa sjedištem u Dresdenu (Njemačka),

Infineon Technologies AG, sa sjedištem u Neubibergu (Njemačka),

koje zastupaju L. Assmann i M. Peiffer, *Rechtsanwälte*,

tužitelji u prvostupanjskom postupku,

Europska komisija, koju zastupaju K. Herrmann, C. Kovács i T. Maxian Rusche, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

i

Infineon Technologies AG, sa sjedištem u Neubibergu,

Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG, sa sjedištem u Dresdenu,

koje zastupaju L. Assmann i M. Peiffer, *Rechtsanwälte*,

* Jezik postupka: njemački

žalitelji u predmetu C-800/21 P,

a druge stranke u postupku su:

Europska komisija, koju zastupaju K. Herrmann, C. Kovács i T. Maxian Rusche, u svojstvu agenata, uz asistenciju H. Heinricha, *Rechtsanwalt*,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

Savezna Republika Njemačka, koju zastupaju J. Möller i R. Kanitz, u svojstvu agenata,

intervenijent u prvostupanjskom postupku,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: K. Jürimäe (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca trećeg vijeća, N. Piçarra, N. Jääskinen i M. Gavalec, suci,

nezavisna odvjetnica: L. Medina,

tajnik: D. Dittert, načelnik odjela,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 28. lipnja 2023.,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 9. studenoga 2023.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom žalbom u predmetu C-794/21 P, Savezna Republika Njemačka zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 6. listopada 2021., Infineon Technologies Dresden i Infineon Technologies/Komisija (T-233/19 i T-234/19, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2021:647), kojom je taj sud odbio tužbe za poništenje koje su društva Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG i Infineon Technologies AG (u daljnjem tekstu zajedno: društva Infineon) podnijela protiv Odluke Komisije (EU) 2019/56 od 28. svibnja 2018. o programu potpore SA.34045 (2013/C) (ex 2012/NN) koji je provela Njemačka za potrošače baznog opterećenja iz članka 19. [Uredbe StromNEV] (SL 2019., L 14, str. 1., u daljnjem tekstu: sporna odluka).

2 Svojom žalbom u predmetu C-800/21 P društva Infineon zahtijevaju ukidanje pobijane presude.

3 Svojim protužalbama, podnesenima u svakom od predmeta C-794/21 P i C-800/21 P, Komisija također zahtijeva ukidanje pobijane presude.

Pravni okvir

4 Uvodna izjava 39. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. [UFEU-a] (SL 2015., L 248, str. 9. i ispravak SL 2017., L 186, str. 17.) glasi:

„U interesu transparentnosti i pravne sigurnosti, prikladno je upoznavati javnost s odlukama Komisije, uz istodobno pridržavanje načela da su odluke u slučajevima državne potpore upućene dotičnoj državi članici. Stoga je prikladno objaviti sve odluke koje bi mogle imati utjecaja na interese zainteresiranih strana[ka], i to u cijelosti ili u sažetom obliku, ili pak staviti na raspolaganje zainteresiranim stran[k]ama preslike tih odluka ako iste nisu objavljene ili nisu objavljene u cijelosti.”

5 U članku 1. točki (h) te uredbe određuje se:

„Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

(h) ‚zainteresirana stran[k]a’ znači svaka država članica i svaka osoba, poduzetnik ili udruženje poduzetnika na čije bi interese mogla utjecati dodjela neke potpore, a posebno korisnik potpore, konkurentski poduzetnici i trgovinske udruge.”

6 U stavku 3. članka 32. navedene uredbe, naslovljenog „Objavljivanje odluka”, propisuje se:

„Komisija u *Službenom listu Europske unije* objavljuje odluke koje donosi na temelju članka 8. stavaka 1. i 2. i članka 9.”

Okolnosti spora i sporna odluka

7 Okolnosti spora, kako su iznesene u točkama 1. do 22. pobijane presude, mogu se sažeti na sljedeći način.

Predmetne zakonske i regulatorne mjere

Sustav naknada za upotrebu mreže prije uvođenja spornih mjera

8 U članku 21. Energiewirtschaftsgesetza (Zakon o upravljanju energijom), kako je izmijenjen Gesetzom zur Neuregelung energiewirtschaftsrechtlicher Vorschriften (Zakon o reviziji propisâ u području energetike) od 26. srpnja 2011. (BGBl. 2011. I, str. 1554.), ali prije izmjena uvedenih Gesetzom zur Weiterentwicklung des Strommarktes (Zakon o razvoju tržišta električne energije) od 26. srpnja 2016. (BGBl. 2016. I, str. 1786.) (u daljnjem tekstu: EnWG 2011.), propisivalo se, među ostalim, da naknade za upotrebu mreže moraju biti razumne, nediskriminirajuće, transparentne i utemeljene na troškovima učinkovitog funkcioniranja mreže.

9 Člankom 24. EnWG-a 2011. njemačkoj saveznoj vladi dodijeljena je ovlast donošenja uredbi kojima se utvrđuju detaljna pravila u pogledu, s jedne strane, definiranja opće metode određivanja naknada za upotrebu mreže i, s druge strane, uređenja posebnih slučajeva njezine upotrebe i uvjeta pod kojima regulatorno tijelo može odobriti ili zabraniti pojedinačne naknade za upotrebu mreže.

10 U članku 17. Stromnetzentgeltverordnunga (Savezna uredba o naknadama za upotrebu elektroenergetske mreže) od 25. srpnja 2005. (BGBl. 2005. I, str. 2225.; u daljnjem tekstu: Uredba StromNEV 2005.) utvrđuje se metoda izračuna koju su operatori sustava dužni primjenjivati pri određivanju općih naknada. Riječ je o metodi u dva koraka u okviru koje se najprije utvrđuju različiti elementi godišnjih troškova svih mreža, a zatim se, na temelju ukupnih godišnjih troškova mreže, izračunavaju opće naknade.

11 Prilikom određivanja općih naknada vodi se računa o dvama elementima, odnosno o „funkciji istodobnosti”, koja odražava vjerojatnost da pojedinačna potrošnja korisnika pridonosi godišnjem vršnom opterećenju predmetne razine sustava, te o najvišem pragu prihoda po operatoru, koji utvrđuje Bundesnetzagentur (Savezna agencija za mreže, Njemačka) (u daljnjem tekstu: BNetzA) na temelju komparativne analize s drugim operatorima sustava, kako bi se izbjeglo to da se troškovi koji su posljedica neučinkovitosti kompenziraju naknadama za upotrebu mreže.

12 U članku 19. Uredbe StromNEV 2005. propisuju se i pojedinačne naknade za kategorije korisnika čiji se profili potrošnje i opterećenja znatno razlikuju od profila potrošnje i opterećenja drugih korisnika (u daljnjem tekstu: netipični korisnici). Tim naknadama uzima se u obzir, u skladu s načelom prema kojem naknade za upotrebu mreže odražavaju troškove mreže, doprinos tih netipičnih korisnika smanjenju ili sprečavanju povećanja tih troškova.

13 U tom pogledu, u članku 19. stavku 2. Uredbe StromNEV 2005. uvode se pojedinačne naknade za sljedeće dvije kategorije netipičnih korisnika:

– korisnike čiji se doprinos vršnom opterećenju može znatno razlikovati od istodobnog godišnjeg vršnog opterećenja svih ostalih korisnika priključenih na istu razinu sustava, odnosno korisnike koji sustavno troše električnu energiju izvan vršnih razdoblja (u daljnjem tekstu: izvanvršni potrošači) i

– korisnike čija godišnja potrošnja električne energije doseže najmanje 7000 sati upotrebe i iznosi više od 10 gigavatsati (u daljnjem tekstu: potrošači baznog opterećenja).

14 Do njezine izmjene EnWG-om 2011., u Uredbi StromNEV 2005. propisivalo se da se na izvanvršne potrošače i potrošače baznog opterećenja primjenjuju pojedinačne naknade, izračunane u skladu s „metodom fizičke putanje” koju je utvrdila BNetzA. Tom su se metodom uzimali u obzir troškovi mreže koje su uzrokovali ti potrošači, uz minimalnu naknadu u iznosu od 20 % objavljenih općih naknada (u daljnjem tekstu: minimalna naknada). Potonjom se osiguravao doprinos za upotrebu mreže na koju su navedeni potrošači bili priključeni u slučaju u kojem bi pojedinačne naknade – izračunane u skladu s metodom fizičke putanje – bile niže od te minimalne naknade ili čak bliske nuli.

Sporne mjere

15 U skladu s drugom i trećom rečenicom u članku 19. stavku 2. Uredbe StromNEV 2005., kako je izmijenjena EnWG-om 2011., počevši od 1. siječnja 2011., datuma retroaktivne primjene te odredbe, pojedinačne naknade za potrošače baznog opterećenja ukinute su i zamijenjene potpunim oslobođenjem od naknada za upotrebu mreže (u daljnjem tekstu: sporno oslobođenje), koje se dodjeljuje odobrenjem BNetzA-e kao nadležnog regulatornog tijela odnosno odobrenjem regulatornog tijela dotične savezne zemlje. Trošak tog oslobođenja snosili su operatori prijenosnog ili distribucijskog sustava prema razini sustava na koju su se korisnici priključili.

16 U skladu sa šestom i sedmom rečenicom u članku 19. stavku 2. Uredbe StromNEV 2005., kako je izmijenjena EnWG-om 2011., operatori prijenosnog sustava bili su dužni operatorima distribucijskog sustava naknaditi gubitak prihoda koji proizlazi iz tog oslobođenja te su međusobno trebali nadoknaditi troškove koji su nastali oslobođenjem putem financijske naknade u skladu s člankom 9. Kraft-Wärme-Kopplungsgesetza (Zakon o promicanju kogeneracije toplinske i električne energije) od 19. ožujka 2002. (BGBl. 2002. I, str. 1092.), tako da je svaki snosio isti financijski teret izračunan prema količini električne energije koju je osiguravao krajnjim potrošačima priključenima na svoju mrežu.

17 Odlukom BNetzA-e od 14. prosinca 2011. (BK8-11-024) (u daljnjem tekstu: odluka BNetzA-e iz 2011.) uspostavljen je mehanizam financiranja koji je u primjeni od 2012. godine. U skladu s tim mehanizmom operatori distribucijskog sustava naplaćivali su krajnjim potrošačima ili opskrbljivačima električnom energijom dodatnu pristojbu (u daljnjem tekstu: sporna dodatna pristojba), čiji se iznos prenosio na operatore prijenosnog sustava radi naknađivanja gubitka prihoda uzrokovanog spornim oslobođenjem.

18 Iznos sporne dodatne pristojbe svake su godine unaprijed određivali operatori prijenosnog sustava na temelju metode koju je utvrdila BNetzA. BNetzA je izravno odredila iznos za 2012., prvu godinu primjene tog mehanizma.

19 Te odredbe nisu se primjenjivale na troškove spornog oslobođenja za 2011. te je stoga svaki operator prijenosnog i distribucijskog sustava morao snositi gubitke povezane s navedenim oslobođenjem za tu godinu.

Sustav naknade za upotrebu mreže nakon spornih mjera

20 Tijekom upravnog postupka koji je doveo do sporne odluke, sporno oslobođenje najprije je proglašeno ništavim sudskim odlukama Oberlandesgerichta Düsseldorf (Visoki zemaljski sud u Düsseldorfu, Njemačka) od 8. svibnja 2013. i Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud, Njemačka) od 6. listopada 2015. To je oslobođenje zatim od 1. siječnja 2014. stavljeno izvan snage Uredbom StromNEV 2005., kako je izmijenjena Verordnungom zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (Uredba o izmjeni uredaba u području energije) od 14. kolovoza 2013. (BGBl. 2013. I, str. 3250.) (u daljnjem tekstu: Uredba StromNEV 2013.). Potonjom uredbom ponovno su uvedene, za ubuduće, pojedinačne naknade izračunane u skladu s metodom fizičke putanje, uz primjenu, umjesto minimalne naknade, paušalnih naknada od 10, 15 i 20 % općih naknada, ovisno o potrošnji električne energije (7000, 7500 i 8000 sati godišnje upotrebe mreže).

21 Uredbom StromNEV 2013. uvedeno je prijelazno uređenje koje je na snazi od 22. kolovoza 2013. i koje se retroaktivno primjenjuje na potrošače baznog opterećenja koji se još nisu koristili spornim oslobođenjem za 2012. i 2013. Umjesto pojedinačnih naknada izračunanih u skladu s metodom fizičke putanje i minimalne naknade, tim se uređenjem predviđala isključivo primjena paušalnih naknada na te potrošače.

Upravni postupak i sporna odluka

22 Nakon što je zaprimila više pritužbi, Komisija je 4. svibnja 2013. objavila svoju odluku o pokretanju postupka na temelju članka 108. stavka 2. UFEU-a u pogledu programa potpora koji se temeljio na spornim mjerama (SL 2013., C 128, str. 43.).

23 Nakon postupka tijekom kojeg su Savezna Republika Njemačka i druge zainteresirane stranke podnijele svoja očitovanja, Komisija je 28. svibnja 2018. donijela spornu odluku.

24 U toj je odluci utvrdila da je Savezna Republika Njemačka od 1. siječnja 2012. do 31. prosinca 2013. nezakonito dodijelila državne potpore u obliku spornog oslobođenja.

25 Konkretno, ta je institucija zaključila da je iznos državnih potpora odgovarao troškovima mreže koje su 2012. i 2013. uzrokovali potrošači baznog opterećenja oslobođeni naknade odnosno minimalnoj naknadi, kada su ti troškovi bili niži od potonje.

26 Nadalje, Komisija je istaknula da su potpore o kojima je riječ nespojive s unutarnjim tržištem jer nisu obuhvaćene nijednim odstupanjem iz članka 107. stavaka 2. i 3. UFEU-a, a nema ni drugih razloga zbog kojih bi se mogle smatrati spojivima.

27 Slijedom navedenog, Komisija je odlučila kako slijedi:

– sporno oslobođenje čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a jer su potrošači baznog opterećenja bili oslobođeni od plaćanja naknada za upotrebu mreže koje odgovaraju troškovima mreže koje su oni uzrokovali odnosno od plaćanja minimalne naknade, kada su ti troškovi niži od potonje;

– potporu o kojoj je riječ Savezna Republika Njemačka provela je u suprotnosti s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a i ta potpora nije spojiva s unutarnjim tržištem;

– pojedinačna potpora dodijeljena u okviru programa potpora ne smatra se državnom potporom ako u trenutku dodjele ispunjava uvjete utvrđene uredbom o potporama *de minimis* donesenom u skladu s člankom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 994/98 od 7. svibnja 1998. o primjeni članaka [107. i 108. UFEU-a] na određene kategorije horizontalnih državnih potpora (SL 1998., L 142, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 82.); i

– Savezna Republika Njemačka dužna je, s jedne strane, od korisnika zatražiti povrat potpora nespojivih s unutarnjim tržištem, dodijeljenih na temelju predmetnog programa potpora, uključujući kamate, i, s druge strane, poništiti sva plaćanja koja još nisu izvršena na temelju tog programa od dana donošenja sporne odluke.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

28 Tužbama podnesenima tajništvu Općeg suda 9. travnja 2019. društva Infineon pokrenula su postupke za poništenje sporne odluke.

29 Odlukom predsjednika šestog vijeća Općeg suda od 15. svibnja 2019. predmeti T-233/19 i T-234/19 spojeni su.

30 Odlukom predsjednika šestog vijeća Općeg suda od 30. kolovoza 2019. Saveznoj Republici Njemačkoj odobrena je intervencija u potporu zahtjevu društava Infineon, u skladu sa zahtjevom te države članice.

31 U prilog osnovanosti svojih tužbi društva Infineon istaknula su jedan tužbeni razlog, koji se temeljio na nepostojanju državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a jer sporno oslobođenje nije bilo financirano državnim sredstvima.

32 Pobijanom presudom Opći sud je tužbe proglasio dopuštenima, nakon čega je odbio navedeni tužbeni razlog i, posljedično, tužbe za poništenje u cijelosti.

Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

33 Svojom žalbom u predmetu C-794/21 P Savezna Republika Njemačka od Suda zahtijeva da:

– ukine pobijanu presudu u dijelu u kojem je njezina tužba za poništenje odbijena kao neosnovana;

– poništi spornu odluku i

– naloži Komisiji snošenje troškova pred Općim sudom i Sudom.

34 Društva Infineon od Suda zahtijevaju prihvaćanje žalbe u predmetu C-794/21 P.

35 Komisija od Suda zahtijeva da odbije žalbu u tom predmetu i Saveznoj Republici Njemačkoj naloži snošenje troškova.

36 Svojom žalbom u predmetu C-800/21 P društva Infineon od Suda zahtijevaju da:

– ukine pobijanu presudu;

– poništi spornu odluku ili, podredno, vrati predmet na ponovno suđenje Općem sudu i

– naloži Komisiji snošenje troškova pred Općim sudom i Sudom.

37 Savezna Republika Njemačka od Suda zahtijeva da prihvati žalbu u predmetu C-800/21 P i Komisiji naložiti snošenje troškova.

38 Komisija od Suda zahtijeva da odbije žalbu u tom predmetu i društvima Infineon naloži snošenje troškova.

39 Svojim protužalbama u predmetima C-794/21 P i C-800/21 P Komisija od Suda zahtijeva da:

– ukine pobijanu presudu;

– proglasi nedopuštenima tužbe za poništenje u spojenim predmetima T-233/19 i T-234/19;

– u predmetu C-794/21 P naloži, s jedne strane, Saveznoj Republici Njemačkoj snošenje troškova pred Sudom i, s druge strane, društvima Infineon snošenje troškova postupka pred Općim sudom i

– u predmetu C-800/21 P naloži društvima Infineon snošenje troškova pred Sudom i Općim sudom.

40 Društva Infineon i Savezna Republika Njemačka zahtijevaju da se protužalbe odbiju i Komisiji naloži snošenje troškova.

41 Odlukom predsjednika Suda od 18. travnja 2023. predmeti C-794/21 P i C-800/21 P spojeni su u svrhu usmenog dijela postupka i donošenja presude.

O protužalbama

42 Svojim protužalbama Komisija nastoji osporiti dopuštenost tužbe u prvostupanjskom postupku, što je prethodno pitanje u odnosu na meritorna pitanja iznesena u žalbama. Stoga najprije valja razmotriti protužalbe (vidjeti u tom smislu presudu od 3. prosinca 2020., Changmao Biochemical Engineering/Distillerie Bonollo i dr., C-461/18 P, EU:C:2020:979, t. 43.).

43 U prilog svojim protužalbama Komisija ističe dva protužalbena razloga.

Prvi protužalbeni razlog

Argumentacija stranaka

44 U okviru prvog protužalbenog razloga Komisija prigovara Općem sudu da je u točkama 37. do 44. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava time što je prihvatio široko tumačenje pojma „objava” u smislu članka 263. šestog stavka UFEU-a. Tako je, prema mišljenju spomenute institucije, Opći sud pogrešno smatrao da svaka objava u *Službenom listu* odgovara tom pojmu, neovisno o tome uvjetuje li se njome stupanje na snagu predmetnog akta u skladu s člankom 297. UFEU-a i je li ona predviđena samim Ugovorom.

45 Kao prvo, Komisija smatra da je tumačenje Općeg suda protivno sudskoj praksi Suda koja proizlazi iz presude od 17. svibnja 2017., Portugal/Komisija (C-339/16 P, EU:C:2017:384, t. 34. do 40.) te iz rješenjâ od 31. siječnja 2019., Iordăchescu/Parlament i dr. (C-426/18 P, EU:C:2019:89, t. 22), i od 5. rujna 2019., Fryč/Komisija (C-230/19 P, EU:C:2019:685, t. 15.). Komisija navodi da je u toj sudskoj praksi Sud utvrdio podudarnost između članka 263. šestog stavka i članka 297. UFEU-a, na način da objava predmetnog akta predstavlja početak tijeka roka za podnošenje tužbe samo ako se tom objavom uvjetuje stupanje na snagu tog akta i ako je ona predviđena samim Ugovorom.

46 Taj pristup potvrđuju doslovno, kontekstualno i teleološko tumačenje članka 263. šestog stavka UFEU-a.

47 Kada je riječ, s jedne strane, o tekstu te odredbe, Komisija ističe da se u svim jezičnim verzijama, osim u njemačkoj, izrazi „objava” i „obavijest” nalaze i u članku 263. šestom stavku i u članku 297. UFEU-a, što dokazuje postojanje podudarnosti između tih dviju odredbi.

48 Kada je riječ, s druge strane, o duhu i svrsi članka 263. šestog stavka UFEU-a, njime utvrđeni rokovi za podnošenje tužbe pridonose ostvarivanju cilja pravne sigurnosti. Ako osoba želi pobijati akt, to bi u načelu trebala učiniti u roku od dva mjeseca od dana kada je obaviještena o konačnoj verziji njegova sadržaja. Nasuprot tomu, za akte opće primjene bez adresata rok se računa od dana objave u *Službenom listu*. Za akte u kojima se navodi adresat rok počinje teći od dana obavješćivanja tog adresata o aktu. Samo iznimno i podredno, kada je riječ o aktu koji se ne mora

ni objaviti niti se o njemu osoba mora obavijestiti, saznanje za akt može predstavljati događaj od kojeg počinje teći rok za podnošenje tužbe. Stoga podudarnost članka 263. šestog stavka i članka 297. UFEU-a jamči, prema Komisijinu mišljenju, to da kasnija objava akta u *Službenom listu* u informativne svrhe neće dovesti do produljenja rokova za podnošenje tužbe i, prema tome, do pravne nesigurnosti.

49 Kao drugo, ta institucija smatra da se objava njezine odluke o okončanju službenog istražnog postupka u *Službenom listu* ne može izjednačiti s „objavom” u smislu članka 297. stavka 2. drugog podstavka UFEU-a. Ta objava stoga ne predstavlja početak tijeka roka za podnošenje tužbe.

50 S jedne strane, takva odluka upućuje se dotičnoj državi članici, koja se jedina o njoj obavještava. U skladu s člankom 297. stavkom 2. trećim podstavkom UFEU-a, navedena odluka stupa na snagu tom obaviješću, a ne objavom u *Službenom listu*, čiji je cilj samo obavijestiti javnost, uključujući korisnike potpore od kojih dotična država članica mora vratiti tu potporu čak i prije objave odluke. S druge strane, navedena objava ne proizlazi iz UFEU-a, nego iz članka 32. Uredbe 2015/1589, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 39. Komisija smatra da se u tim okolnostima prilikom određivanja početka tijeka roka za podnošenje tužbe kojim raspolaže poduzetnik korisnik potpore kako bi pobijao odluku o okončanju službenog istražnog postupka valja osloniti na stvarno saznanje za tu odluku. U slučaju da nije moguće dokazati prethodno saznanje, dan objave akta u *Službenom listu* vrijedio bi, na temelju pravne pretpostavke, kao dan stvarnog saznanja.

51 Kao treće, Komisija ističe niz argumenata koji, prema njezinu mišljenju, podupiru njezino tumačenje članka 263. šestog stavka UFEU-a.

52 Najprije se poziva na strukturu te odredbe kao osnovu za tvrdnju da su objava akta i obavješćivanje o njemu ravnopravni i da je saznanje od podredne važnosti u odnosu na prve dvije radnje. Spomenuta institucija smatra da je taj odnos supsidijarnosti narušen tumačenjem Općeg suda jer – kada bi objava na temelju članka 32. Uredbe 2015/1589 bila jednakovrijedna objavi na temelju članka 297. stavka 1. UFEU-a – rok za podnošenje tužbe trebao bi početi teći, uključujući i u pogledu dotične države članice i unatoč njezinu obavješćivanju, danom te objave.

53 Komisija nadalje smatra da tumačenje Općeg suda dovodi do nejednakosti oružja između poduzetnika od kojih je potpora vraćena i njihovih konkurenata koji nisu primili potporu. I dok će u praksi dotična država članica dostaviti prvonavedenima primjerak odluke, drugonavedeni moraju čekati na njezinu objavu u *Službenom listu*, u skladu s člankom 32. Uredbe 2015/1589, tako da bi rokovi za podnošenje tužbe za te poduzetnike u stvarnosti bili različiti. Prema Komisijinu mišljenju, to tumačenje dovodi i do nejednakosti između Komisije i poduzetnika od kojih se potpora mora vratiti. Naime, ta institucija raspolagala bi rokom od dva mjeseca za davanje odgovora na tužbu poduzetnika korisnika potpore, dok bi zbog navedenog tumačenja ti poduzetnici imali pravo na dulji rok za pripremu svoje tužbe.

54 Usto, navedena institucija smatra da se Opći sud oslanja na pogrešno tumačenje presude od 10. ožujka 1998., Njemačka/Vijeće (C-122/95, EU:C:1998:94). Naime, za razliku od sporne odluke, u odluci o kojoj je bila riječ u predmetu u kojem je donesena ta presuda nije bio naznačen nijedan adresat.

55 Naposljetku, Komisija smatra da se u točki 39. pobijane presude, u kojoj je Opći sud istaknuo da su društva Infineon mogla subjektivno očekivati objavu sporne odluke u *Službenom listu*, zanemaruje kogentnost rokova za podnošenje tužbe.

56 Savezna Republika Njemačka i društva Infineon uzvraćaju tvrdnjom da je prvi protužalbeni razlog neosnovan.

Ocjena Suda

57 U okviru prvog protužalbenog razloga Komisija osporava osnovanost ocjena Općeg suda iz točaka 37. do 44. pobijane presude. Prema njezinu mišljenju, suprotno onomu što je Opći sud presudio u tim točkama, rok za podnošenje tužbe za poništenje sporne odluke za društva Infineon počeo je teći od dana kada su ona stvarno saznala za tu odluku, a ne od dana njezine objave u *Službenom listu*.

58 U tom pogledu valja utvrditi da je Opći sud u točkama 37. do 44. pobijane presude odbio Komisijin prigovor nedopuštenosti koji se temeljio na navodnoj nepravodobnosti tužbe za poništenje sporne odluke koju su podnijela društva Infineon.

59 Iz zajedničkog tumačenja točaka 37. do 39. te presude proizlazi to da je Opći sud smatrao da je rok za podnošenje tužbe u ovom predmetu počeo teći od dana objave sporne odluke u *Službenom listu*, odnosno od 16. siječnja 2019., i da je taj rok poštovan.

60 U prilog tom razmatranju Opći je sud u točki 38. navedene presude podsjetio na to da je kriterij dana kada je dotična osoba saznala za akt, kao početak tijeka navedenog roka, podredan u odnosu na dan objave akta odnosno dan obavješćivanja o njemu. Iako je naglasio da objava nije bila uvjet za stupanje na snagu sporne odluke, u točki 39. te presude navedeni je sud istaknuo da tu odluku treba objaviti u *Službenom listu* u skladu s člankom 32. stavkom 3. Uredbe 2015/1589, tako da su društva Infineon mogla legitimno očekivati da će ona biti objavljena.

61 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se u skladu s člankom 263. šestim stavkom UFEU-a, „[p]ostupak predviđen [t]im člankom mora […] pokrenuti u roku od dva mjeseca, ovisno o slučaju, od objavljivanja akta ili obavješćivanja tužitelja o [aktu] ili, ako takva objava ili obavijest izostanu, od dana kada je tužitelj saznao za akt”.

62 Iz teksta te odredbe, osobito iz izraza „ovisno o slučaju” i „ako takva objava ili obavijest izostanu”, jasno proizlazi to da se početak tijeka roka za podnošenje tužbe određuje s obzirom na situaciju o kojoj je riječ i da su tri kriterija za početak tijeka tog roka utvrđena hijerarhijski.

63 Na taj način rok za podnošenje tužbe za poništenje ponajprije počinje teći od objave akta ili obavješćivanja tužitelja o njemu. Ta dva glavna kriterija izjednačena su u strukturi navedene odredbe u smislu da nijedan od njih nije podredan u odnosu na drugi (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2017., Portugal/Komisija, C-339/16 P, EU:C:2017:384, t. 38.).

64 Suprotno tomu, kao što je to Opći sud s pravom istaknuo u točki 38. pobijane presude, kriterij dana saznanja o pobijanom aktu, kao početka tijeka roka za podnošenje tužbe, podredan je kriteriju objave akta ili obavješćivanja o njemu (vidjeti u tom smislu presudu od 10. ožujka 1998., Njemačka/Vijeće, C-122/95, EU:C:1998:94, t. 35.), što se uostalom ne osporava.

65 U ovom predmetu, u spornoj odluci kojom se okončava službeni istražni postupak u vezi s državnom potporom kao adresat je naznačena dotična država članica, odnosno Savezna Republika Njemačka te je ona o njoj obaviještena u skladu s člankom 297. stavkom 2. trećim podstavkom UFEU-a. Istodobno, ta je odluka objavljena u *Službenom listu*, u skladu s člankom 32. stavkom 3. Uredbe 2015/1589.

66 U takvom slučaju iz sudske prakse Suda proizlazi to da za adresata akta o kojem je on trebao biti obaviješten, odnosno za dotičnu državu članicu, rok za podnošenje tužbe za poništenje teče od dana te obavijesti, čak i ako je taj akt također objavljen u *Službenom listu* (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2017., Portugal/Komisija, C-339/16 P, EU:C:2017:384, t. 37.).

67 S druge strane, iz doslovnog, teleološkog i kontekstualnog tumačenja članka 263. šestog stavka UFEU-a u vezi sa sudskom praksom Suda proizlazi to da za druge zainteresirane stranke poput društava Infineon rok za podnošenje tužbe za poništenje teče od objave akta u *Službenom listu*, čak i kada se ta objava ne temelji na članku 297. stavku 2. drugom podstavku UFEU-a, nego na odredbi sekundarnog prava, kao što je članak 32. stavak 3. Uredbe 2015/1589.

68 Doista, valja utvrditi, kao prvo, da se tekst članka 263. šestog stavka UFEU-a odnosi na „objavu" akata općenito (vidjeti u tom smislu presudu od 26. rujna 2013., PPG i SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, t. 31.). Stoga se pojmu koji je naveden u tom tekstu ne dodaje nikakav uvjet, osobito kada je riječ o pravnoj osnovi za tu obvezu objave.

69 S tim u vezi, točno je da je, kao što to tvrdi Komisija, Sud, među ostalim, ocijenio da se pojam „objava" u smislu članka 263. šestog stavka UFEU-a odnosi na objavu u *Službenom listu*, kojom se uvjetuje stupanje na snagu akta i koja je predviđena UFEU-om (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2017., Portugal/Komisija, C-339/16 P, EU:C:2017:384, t. 36.; rješenjâ od 31. siječnja 2019., Iordăchescu/Parlament i dr., C-426/18 P, EU:C:2019:89, t. 22., i od 5. rujna 2019., Fryč/Komisija, C-230/19 P, EU:C:2019:685, t. 15.).

70 Međutim, suprotno stajalištu koje zastupa Komisija, iz toga se ne može zaključiti da je pojam „objava" u smislu članka 263. šestog stavka UFEU-a ograničen na tu situaciju.

71 Naime, presedani navedeni u točki 69. ove presude ne mogu se tumačiti izdvojeno, nego se uklapaju u sudsku praksu Suda u sklopu koje se pojam „objava" u smislu članka 263. šestog stavka UFEU-a široko tumačio. Tako spomenuti pojam obuhvaća, osim situacije navedene u toj točki 69., objavu pobijanog akta u *Službenom listu* koja proizlazi iz ustaljene prakse institucija Europske unije, a ne iz obveze propisane Ugovorom (vidjeti u tom smislu presudu od 10. ožujka 1998., Njemačka/Vijeće, C-122/95, EU:C:1998:94, t. 36. i 39.), objavu koja se temelji na odredbi sekundarnog prava poput članka 32. stavka 3. Uredbe 2015/1589 (vidjeti u tom smislu rješenje od 25. studenoga 2008., S. A.BA. R./Komisija, C-501/07 P, EU:C:2008:652, t. 23.) pa čak i objavu na internetskoj stranici institucije, tijela, ureda ili agencije Unije, kada je ona predviđena sekundarnim pravom (vidjeti u tom smislu presudu od 26. rujna 2013., PPG i SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, t. 30. do 32.).

72 Kada je riječ, kao drugo, o ciljevima članka 263. šestog stavka UFEU-a, valja podsjetiti na to da su, prema ustaljenoj sudskoj praksi, rokovi za podnošenje tužbe na temelju te odredbe kogentni te ih stranke i sud ne mogu mijenjati. Propisani su s ciljem očuvanja pravne sigurnosti kako se ne bi neograničeno dovodili u pitanje akti Unije koji proizvode pravne učinke te izbjegavanja svake diskriminacije ili proizvoljnog postupanja u sudovanju (vidjeti u tom smislu presude od 12. prosinca 1967., Muller-Collignon/Komisija, 4/67, EU:C:1967:51, t. 479.; od 23. siječnja 1997., Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, t. 21.; rješenjâ od 16. studenoga 2010., Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Komisija, C-73/10 P, EU:C:2010:684, t. 52., i od 31. siječnja 2019., Iordăchescu/Parlament i dr., C-426/18 P, EU:C:2019:89, t. 21.).

73 Međutim, kada je riječ, s jedne strane, o odluci poput one sporne u ovom predmetu, kojom se okončava službeni istražni postupak u pogledu državne potpore, očito je da se, za razliku od dana saznanja, dan objave akta u *Službenom listu* može utvrditi, u interesu pravne sigurnosti, objektivno i sa sigurnošću u pogledu svih zainteresiranih stranaka koje o aktu nisu obaviještene. U tom pogledu nije važno to što su potonje mogli saznati za taj akt prije njegove objave.

74 To je uostalom razlog zbog kojega u općoj strukturi članka 263. šestog stavka UFEU-a i u interesu pravne sigurnosti dan objave ima prednost pred danom saznanja, koji je, kao što je to navedeno u točki 64. ove presude, podredni kriterij za početak tijeka roka za podnošenje tužbe. Stoga se ne može prihvatiti Komisijin prijedlog da se zapravo preokrene odnos između tih dvaju kriterija iz članka 263. šestog stavka UFEU-a.

75 S druge strane, suprotno njezinim tvrdnjama, tumačenjem iz točaka 67. i 71. ove presude također se može izbjeći svaka diskriminacija ili proizvoljno postupanje u sudovanju i tako osigurati jednakost oružja korisnika državne potpore i konkurentskih poduzetnika. Naime, za sve zainteresirane stranke rok za podnošenje tužbe počinje teći od istoga dana, dana objave odluke u *Službenom listu*. Nadalje, budući da je Komisija donijela takvu odluku te je odgovorna za njezinu objavu u *Službenom listu*, ona ne može valjano temeljiti svoju argumentaciju na navodnoj nejednakosti oružja na svoju štetu.

76 Kada je riječ, kao treće, o kontekstu, struktura Ugovorâ također se protivi strogoj podudarnosti, koju zagovara Komisija, između pojmova „objava” upotrijebljenih u članku 263. šestom stavku odnosno članku 297. stavku 2. drugom podstavku UFEU-a. Naime, u tom je pogledu dovoljno utvrditi da te dvije odredbe, iako obuhvaćene glavom I. šestog dijela UFEU-a, ne uređuju isti predmet. Prva se nalazi u njegovu poglavlju 1., koji se odnosi na institucije, konkretnije, u njegovu odjeljku 5. posvećenom Sudu Europske unije, a drugi u njegovu poglavlju 2., posvećenom pravnim aktima Unije i postupcima njihova donošenja.

77 Zbog svih tih razloga valja zaključiti da je Opći sud u točkama 37. do 44. pobijane presude pravilno zaključio da je rok za podnošenje tužbe za društva Infineon počeo teći od dana objave sporne odluke u *Službenom listu*.

78 Prema tome, prvi protužalbeni razlog valja odbiti kao neosnovan.

Drugi protužalbeni razlog

Argumentacija stranaka

79 U okviru drugog protužalbenog razloga Komisija prigovara Općem sudu da je u točki 42. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava.

80 Ona tvrdi da je spomenuti sud iskrivio činjenice i dokaze time što je u toj točki 42. naveo da „nije dokazano da su [društva Infineon] u ovom slučaju imala saznanja ‚u dobroj vjeri' o [spornoj] odluci” prije njezine objave. Naime, Komisija smatra očitim, s obzirom na elemente koje je iznijela pred Općim sudom, da su ta društva znala za postojanje sporne odluke prije njezine objave u *Službenom listu*, najkasnije 26. rujna 2018.

81 Savezna Republika Njemačka smatra drugi protužalbeni razlog irelevantnim za ishod ovih žalbi s obzirom na to da je prvi protužalbeni razlog neosnovan. Društva Infineon smatraju drugi protužalbeni razlog neosnovanim.

Ocjena Suda

82 U točki 42. pobijane presude Opći je sud istaknuo, među ostalim, to da „u svakom slučaju, nije dokazano da su [društva Infineon] u ovom slučaju imala saznanja ‚u dobroj vjeri' o [spornoj] odluci".

83 U tom pogledu, izraz „u svakom slučaju" upućuje na to da je riječ o podrednom dijelu obrazloženja pobijane presude. Iz ustaljene sudske prakse proizlazi to da argumenti istaknuti protiv podrednih dijelova obrazloženja odluke Općeg suda ne mogu dovesti do njezina ukidanja te su, slijedom toga, bespredmetni (presuda od 21. prosinca 2023., United Parcel Service/Komisija, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, t. 55. i navedena sudska praksa)

84 Prema tome, drugi protužalbeni razlog valja odbiti kao bespredmetan.

85 Slijedom navedenog, protužalbe treba odbiti u cijelosti.

O žalbama

86 U prilog osnovanosti svoje žalbe u predmetu C-794/21 P Savezna Republika Njemačka, koju podupiru društva Infineon, ističe jedan žalbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 107. stavka 1. UFEU-a.

87 U prilog osnovanosti svoje žalbe u predmetu C-800/21 P društva Infineon ističu dva žalbena razloga, od kojih se prvi temelji na povredi članka 107. stavka 1. UFEU-a, a drugi na iskrivljavanju nacionalnog prava i činjenica. Savezna Republika Njemačka podupire prvi žalbeni razlog koji su istaknula društva Infineon.

Jedini žalbeni razlog u predmetu C-794/21 P i prvi žalbeni razlog u predmetu C-800/21 P

88 Jedinim žalbenim razlogom u predmetu C-794/21 P i prvim žalbenim razlogom u predmetu C-800/21 P Savezna Republika Njemačka odnosno društva Infineon prigovaraju Općem sudu to da je povrijedio članak 107. stavak 1. UFEU-a jer je pogrešno smatrao da sporno oslobođenje predstavlja potporu dodijeljenu putem „državnih sredstava" u smislu te odredbe.

89 Jedini tužbeni razlog koji je istaknula Savezna Republika Njemačka dijeli se na tri dijela, od kojih se prvi odnosi na pravni kriterij koji omogućuje ocjenu postojanja mjere dodijeljene putem „državnih sredstava", drugi na postojanje obvezne naknade i, treći, na državni nadzor.

90 Prvi žalbeni razlog koji su istaknula društva Infineon može se podijeliti na četiri prigovora, od kojih se prva tri u biti odnose na pravni kriterij iz prethodne točke, a četvrti na postojanje obvezne naknade.

Pravni kriterij koji omogućuje ocjenu postojanja mjere dodijeljene putem „državnih sredstava”

– *Argumentacija stranaka*

91 Savezna Republika Njemačka, u okviru prvog dijela svojeg jedinog žalbenog razloga, i društva Infineon, u okviru prvih triju prigovora svojeg prvog žalbenog razloga, u biti prigovaraju Općem sudu to da je primijenio pogrešan pravni kriterij za ocjenu državnog karaktera predmetnih sredstava.

92 Kao prvo, u okviru svojih podnesaka Sudu Savezna Republika Njemačka osporavala je točke 63. do 65. i točku 77. pobijane presude smatrajući da je taj sud pogrešno zaključio da su, u svrhu utvrđivanja državnog karaktera sredstava, postojanje obveznog troška za potrošače ili krajnje kupce i državni nadzor nad sredstvima ili upraviteljima tih sredstava dva elementa koji su „dio alternative”, tako da je bilo dovoljno provjeriti je li sporna dodatna pristojba obvezan trošak koji se može izjednačiti s parafiskalnim nametom. Međutim, prema njezinu mišljenju, riječ je o kumulativnim kriterijima, kao što to proizlazi iz sudske prakse proizišle, među ostalim, iz presuda od 17. srpnja 2008., Essent Netwerk Noord i dr. (C-206/06, EU:C:2008:413, t. 66., 69., 70., 72. i 75.), od 28. ožujka 2019., Njemačka/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, t. 72.), od 15. svibnja 2019., Achema i dr. (C-706/17, EU:C:2019:407), i od 16. rujna 2021., FVE Holýšov I i dr./Komisija (C-850/19 P, EU:C:2021:740).

93 Nadalje, Savezna Republika Njemačka navodi da to tumačenje Općeg suda, koje se temelji na alternativnim kriterijima, proturječi točkama 98. do 110. pobijane presude, u kojima je taj sud ispitivao postojanje državnog nadzora, iako je već zaključio da postoji obvezan trošak.

94 Kao drugo, prema mišljenju Savezne Republike Njemačke, taj pristup Općeg suda ne potkrepljuju ni članci 30. i 110. UFEU-a, koji se u biti odnose na ukidanje i zabranu protekcionističkih mjera.

95 Kao treće, Savezna Republika Njemačka tvrdi da je pravno pogrešno tumačenje članka 107. stavka 1. UFEU-a prema kojem valja pretpostaviti da svaki porez potječe od države, neovisno o ciljevima koji se nastoje postići tom odredbom. Spomenuta država članica smatra da bi to tumačenje dovelo do posljedica koje nisu predviđene Ugovorima, odnosno do toga da bi svako reguliranje tržišnih cijena dovelo do upotrebe državnih sredstava te bi stoga trebalo biti prijavljeno u skladu s člankom 108. UFEU-a. Međutim, navedeno reguliranje cijena nalazi se u području primjene slobodnog kretanja robe, a ne pravila o državnim potporama.

96 Društva Infineon pak prigovaraju Općem sudu da je u točki 63. pobijane presude pogrešno utvrdio dva glavna elementa za ocjenu državnog karaktera sredstava, odnosno, s jedne strane, postojanje obveznog troška za potrošače ili krajnje kupce i, s druge strane, državni nadzor nad upravljanjem sustavom.

97 U prilog toj tvrdnji navedena društva naglašavaju, kao prvo, da iz ustaljene sudske prakse proizlazi to da samo potpora čije je financiranje „trošak za državu” predstavlja potporu dodijeljenu putem „državnih sredstava” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Stoga, prema njihovu mišljenju, nije dovoljno da državna mjera obvezuje na upotrebu privatnih sredstava.

98 Kao drugo, navedena društva ističu da je relevantan kriterij za razlikovanje državnih od privatnih sredstava postojanje dovoljno izravne veze s državnim proračunom. Ako takva veza ne postoji, obvezna preraspodjela privatnih sredstava, koja bi bila nametnuta državnim mjerama, ne bi trebala biti obuhvaćena pojmom „državna sredstva”.

99 Kao treće, postojanje te veze treba utvrditi od slučaja do slučaja s obzirom na sudsku praksu Suda koju je Opći sud, prema mišljenju društava Infineon, zanemario. U skladu s tom sudskom praksom, navedena veza postoji kada država koristi javne ovlasti u svrhu prikupljanja obveznog doprinosa, primjerice kada zakonom izravno određuje njegov iznos na teret onih koji su ga dužni platiti odnosno kada propisuje upravne sankcije u slučaju nepoštovanja obveze plaćanja. Veza se još može utvrditi kada se eventualni višak prikupljenih sredstava mora uplatiti u državni proračun, kada država izdaje državno jamstvo ili kada društvo koje upravlja sredstvima pripada državi. Društva Infineon smatraju da, s druge strane, ne postoji dovoljno izravna veza između obveznog doprinosa i državnog proračuna kada se država ne odriče prihoda ili kada obvezni troškovi tijekom cijelog ciklusa zadržavaju privatnopravni karakter. Suprotno onomu što je Opći sud ocijenio u točki 77. pobijane presude, obvezni sustav uspostavljen zakonom nije, prema tome, dovoljan za izvođenje zaključka o postojanju „državnih sredstava" u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

100 Komisija smatra da je prvi dio jedinog žalbenog razloga koji je istaknula Savezna Republika Njemačka sam po sebi bespredmetan. Ta institucija tvrdi da se prvim trima prigovorima prvog žalbenog razloga koji su istaknula društva Infineon nastoji samo iznijeti njihovo tumačenje, koje je uostalom pogrešno, sudske prakse Suda te da ih treba ispitati zajedno s četvrtim prigovorom tog žalbenog razloga.

– *Ocjena Suda*

101 Savezna Republika Njemačka i društva Infineon u biti prigovaraju Općem sudu to da je primijenio pogrešan pravni kriterij kako bi utvrdio izviru li iznosi koji proizlaze iz sporne dodatne pristojbe iz „državnih sredstava" u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

102 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, kvalifikacija „državne potpore" u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a pretpostavlja ispunjenje četiriju uvjeta, odnosno postojanje intervencije države ili intervencije „putem državnih sredstava", mogućnosti da ta intervencija utječe na trgovinu među državama članicama, da ona daje selektivnu prednost svojem korisniku i da narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje (presuda od 12. siječnja 2023, DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, t. 31. i navedena sudska praksa).

103 Kada je riječ o prvom uvjetu, iz ustaljene sudske prakse proizlazi to da se mjera može kvalificirati kao intervencija države ili intervencija „putem državnih sredstava" ako je, s jedne strane, izravno ili neizravno dodijeljena putem tih sredstava i ako je, s druge strane, pripisiva državi članici (presuda od 12. siječnja 2023., DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, t. 32. i navedena sudska praksa).

104 Kada je, konkretno, riječ o uvjetu dodjeljivanja prednosti „putem državnih sredstava", Sud je u okviru svoje sudske prakse razvio dva kriterija koji omogućuju da se utvrdi da su sredstva putem kojih se dodjeljuje cjenovna prednost na temelju nacionalnog zakonodavstva „državna sredstva" u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 12. siječnja 2023., DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, t. 34., 38., 39. i 42.).

105 Tako, kao prvo, sredstva ostvarena naplatom poreza ili drugih obveznih nameta na temelju nacionalnog zakonodavstva, kojima se upravlja i koje se raspoređuje sukladno tom zakonodavstvu, čine „državna sredstva" u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a (presuda od 12. siječnja 2023., DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, t. 38.).

106 U skladu sa sudskom praksom Suda kojom se pojašnjava taj kriterij, iznosi koji proizlaze iz doplate koju je država nametnula kupcima električne energije slični su porezu na električnu energiju te izviru iz „državnih sredstava” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Da bi ih se kvalificiralo kao takva, sredstva moraju potjecati od obveznih doprinosa propisanih u zakonodavstvu dotične države članice, kojima se upravlja i koje se raspodjeljuje u skladu s tim zakonodavstvom, neovisno o tome je li mehanizam financiranja u užem smislu obuhvaćen kategorijom poreznih nameta u nacionalnom pravu. Nasuprot tomu, nije dovoljno to da operatori sustava dodatne troškove proizišle iz obveze kupnje električne energije proizvedene iz određenih izvora po cijenama utvrđenima zakonom nadoknađuju višom prodajnom cijenom te energije krajnjim kupcima, ako je to nadoknađivanje rezultat prakse, a ne zakonske obveze. Naime, u takvom slučaju namet ne bi bilo moguće smatrati obveznim (vidjeti u tom smislu presudu od 12. siječnja 2023., DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, t. 34. do 37. i navedenu sudsku praksu).

107 Kao drugo, činjenica da iznosi cijelo vrijeme ostaju pod javnim nadzorom i tako su na raspolaganju nadležnim nacionalnim tijelima dovoljna je da bi ih se kvalificiralo kao „državna sredstva” u smislu te odredbe (presuda od 12. siječnja 2023., DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, t. 39. i navedena sudska praksa).

108 Kriteriji navedeni u točkama 105. i 107. ove presude alternativni su kriteriji na temelju kojih se može utvrditi da se mjera dodjeljuje „putem državnih sredstava” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 12. siječnja 2023., DOBELES HES, C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1, t. 42.), kao što je to Savezna Republika Njemačka priznala na raspravi odgovarajući na pitanje Suda u pogledu dosega presude od 12. siječnja 2023., DOBELES HES (C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1).

109 Iz toga slijedi, kao prvo, da Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava kada je u točkama 63. do 65. i točki 77. pobijane presude ocijenio da se državni karakter sredstava u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a može utvrditi na temelju dvaju alternativnih uvjeta, od kojih se jedan tiče postojanja obveznog troška za potrošače ili krajnje kupce, a drugi državnog nadzora nad upravljanjem sustavom, osobito nad sredstvima odnosno nad upraviteljima tih sredstava. Uzimajući u obzir odgovore Savezne Republike Njemačke na raspravi, valja odbiti sve argumente te države članice kojima se nastoji osporiti ta ocjena.

110 Osim toga, u dijelu u kojem društva Infineon u biti tvrde da je Opći sud trebao primijeniti kriterij koji se odnosi na postojanje dovoljno izravne veze između državnog proračuna i sporne dodatne pristojbe, valja utvrditi da se, u skladu sa sudskom praksom Suda navedenom u točkama 105. do 107. ove presude, takav kriterij ne spominje ni u jednoj od alternativa koje je Opći sud pravilno prihvatio. U okviru ovih žalbi ta društva osporavaju isključivo postojanje obveznog troška u smislu sudske prakse navedene u točki 105. ove presude, koje valja ocjenjivati s obzirom na elemente istaknute u njezinoj točki 106. Ti su elementi utvrđeni u sudskoj praksi Suda navedenoj u točkama 55. do 62. pobijane presude i sažetoj u točkama 34. do 37. presude od 12. siječnja 2023., DOBELES HES (C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1), što se konkretno nije osporavalo u okviru ovih žalbi. Društva Infineon ne dokazuju niti tvrde da je Opći sud propustio uzeti u obzir te elemente. U svakom slučaju, valja dodati da je, kao što to proizlazi iz točaka 77. i 78. pobijane presude, Opći sud na temelju te sudske prakse doista pokušao provjeriti je li država nametnula spornu dodatnu pristojbu i je li ona u cijelosti prenesena zakonskom obvezom na krajnje dužnike te dodatne pristojbe.

111 Kao drugo, suprotno onomu što tvrdi Savezna Republika Njemačka, Općem sudu ne može se prigovoriti to što je u točkama 98. do 110. pobijane presude smatrao svrsishodnim ispitati postojanje državnog nadzora nad sredstvima naplaćenima na ime sporne dodatne pristojbe ili nad operatorima sustava, nakon što je u točki 97. te presude utvrdio postojanje parafiskalnog nameta ili obveznog troška koji podrazumijeva upotrebu državnih sredstava.

112 Točno je da je Opći sud mogao izbjeći to ispitivanje u vezi s postojanjem državnog nadzora, uzimajući u obzir alternativnu prirodu dvaju kriterija koje je razmatrao. Međutim, ništa se ne protivi tomu da Opći sud, osobito zbog razloga dobrog sudovanja, nastavi svoje rasuđivanje podrednim razmatranjima, kao što su u ovom slučaju ona koja se odnose na postojanje državnog nadzora, na isti način kao što je to Sud učinio u točki 41. presude od 12. siječnja 2023., DOBELES HES (C-702/20 i C-17/21, EU:C:2023:1).

113 Kao treće, u dijelu u kojem Savezna Republika Njemačka tvrdi da bi bilo protivno ciljevima članka 107. stavka 1. UFEU-a pretpostaviti da svaki porez potječe od države, njezina se argumentacija temelji na pogrešnoj pretpostavci i pogrešnom tumačenju pobijane presude.

114 Naime, s jedne strane, kao što to proizlazi iz točke 105. ove presude, samo sredstva ostvarena naplatom obvezne naknade predviđene nacionalnim zakonodavstvom, kojima se upravlja i koje se raspodjeljuje u skladu s tim zakonodavstvom, a ne sredstva ostvarena naplatom svih nameta, mogu predstavljati „državna sredstva” u smislu te odredbe. S druge strane, kao što je to istaknuto u točki 110. ove presude, Opći je sud nastojao – kao što to proizlazi iz točaka 77. i 78. pobijane presude – provjeriti upravo to je li država nametnula spornu dodatnu pristojbu i je li ona u cijelosti prenesena zakonskom obvezom na krajnje dužnike te dodatne pristojbe.

115 Kada je riječ, kao četvrto, o argumentaciji Savezne Republike Njemačke u vezi s člancima 30. i 110. UFEU-a, valja utvrditi to da je Opći sud u točki 86. pobijane presude, u podrednom dijelu obrazloženja koje je započeo prilogom „[o]sim toga”, uzeo u obzir sudsku praksu koja se odnosi na te odredbe. On je u tom pogledu pojasnio da status poreznog obveznika nije relevantan ako se porez odnosi na proizvod ili djelatnost koja je potrebna u vezi s proizvodom. On je dodao da se odlučujući element u tom pogledu sastoji od činjenice da država subjekte koji naplaćuju taj porez ovlašćuje na upravljanje državnim sredstvima, a ne samo obvezuje na kupnju njihovim vlastitim financijskim sredstvima.

116 Budući da se u toj točki iznosi podredni razlog, argumentacija kojom ga se kritizira je bespredmetna.

117 U svakom slučaju, valja smatrati da se Opći sud pozvao na sudsku praksu u vezi s člancima 30. i 110. UFEU-a kako bi potkrijepio svoju analizu sporne dodatne pristojbe s obzirom na članak 107. stavak 1. UFEU-a, a ne kako bi ocijenio potonju imajući u vidu prve dvije odredbe. Stoga se Općem sudu ne može prigovoriti da je pomiješao različita pravna uređenja koja proizlaze iz prvih dviju navedenih odredbi odnosno iz treće navedene odredbe UFEU-a.

118 Iz prethodno navedenog proizlazi to da prvi dio jedinog žalbenog razloga koji je istaknula Savezna Republika Njemačka te prva tri prigovora prvog žalbenog razloga koji su istaknula društva Infineon treba odbiti kao djelomično bespredmetne i djelomično neosnovane.

Postojanje obvezne naknade

– *Argumentacija stranaka*

119 Savezna Republika Njemačka, u okviru drugog dijela svojeg jedinog žalbenog razloga, i društva Infineon, u okviru četvrtog prigovora svojeg prvog žalbenog razloga u biti ističu da je Opći sud u točkama 78. do 97. pobijane presude pogrešno primijenio članak 107. stavak 1. UFEU-a time što je spornu dodatnu pristojbu kvalificirao kao parafiskalni namet ili obvezni trošak koji podrazumijeva upotrebu „državnih sredstava” u smislu te odredbe.

120 Savezna Republika Njemačka ističe, s jedne strane, da je Opći sud, među ostalim, u točkama 78., 83., 84. i 86. pobijane presude pogrešno utvrdio da odnos između opskrbljivača i krajnjeg potrošača električne energije nije odlučujući za izvođenje zaključka o postojanju obveznog troška na temelju pogrešne premise da se sporna dodatna pristojba naplaćuje na upotrebu mreže, a ne na potrošnju električne energije. S druge strane, u točki 85. te u točkama 87. do 90. te presude Opći sud pogrešno je i bez ikakvog obrazloženja uputio na obvezu naplate te je iz toga pogrešno izveo zaključak o obvezi plaćanja sporne dodatne pristojbe koja je predviđena nacionalnim zakonom. Budući da ne postoji zakonska obveza plaćanja te dodatne pristojbe, njezino je ubiranje moguće samo na temelju pravila građanskog prava. Savezna Republika Njemačka smatra da je rasuđivanje Općeg suda koje je dovelo do tog utvrđenja i tog zaključka protivno sudskoj praksi Suda.

121 Društva Infineon smatraju pogrešnom ocjenu Općeg suda prema kojoj sporna dodatna pristojba predstavlja državno sredstvo, iako nije dovoljno izravno povezana s državnim proračunom i, posljedično, ostaje privatno sredstvo.

122 Stoga, prema mišljenju tih društava, kao prvo, ne postoji nikakav obvezni trošak nametnut aktom tijela javne vlasti i nikakva zakonska obveza plaćanja na teret dužnika dodatne pristojbe. Do 2012. godine nije postojala obveza, nego samo pravo operatora sustava da naplaćuju tu dodatnu pristojbu. Počevši od te godine naplata navedene dodatne pristojbe bila je uređena isključivo odlukom BNetzA-e iz 2011., koja – prema navodima društava Infineon – ne stvara zakonsku obvezu plaćanja. Tom odlukom država je samo neizravno intervenirala u građanskopravni odnos između operatora sustava i korisnika mreže. Osim toga, budući da ti korisnici nisu adresati navedene odluke, njome nisu vezani. Uostalom, oni se ne mogu izjednačiti s krajnjim potrošačima električne energije. Stoga, prema mišljenju spomenutih društava, sporna dodatna pristojba, naplaćena u srednjoj fazi, ne predstavlja obvezan trošak za krajnjeg potrošača električne energije. U točki 84. pobijane presude Opći sud nije uzeo u obzir važnost prebacivanja te dodatne pristojbe na tog krajnjeg potrošača.

123 Kao drugo, Opći sud je, kako navode društva Infineon, u točki 75. pobijane presude pogrešno zaključio da ništavost odluke BNetzA-e iz 2011. nije odlučujuća jer se ona doista primjenjivala. Ta odluka, koja je bez osnove u njemačkom pravu, nikada i nije bila valjana s obzirom na to da ju je Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) poništio s retroaktivnim učinkom od dana njezina donošenja. Povezanost s državnim proračunom može se, međutim, utvrditi samo na temelju valjanih državnih mjera. Takva se veza, prema mišljenju spomenutih društava, ne može utvrditi samo na temelju učinaka odluke BNetzA-e iz 2011. Uostalom, Opći je sud pogrešno smatrao da je njihov argument, koji se temeljio na ništavosti te odluke, a koji su ta društva iznijela u odgovoru na pitanja tog suda, nepravodoban.

124 Kao treće, iznos sporne dodatne pristojbe ne nameće država, nego ga trebaju izračunati privatni operatori sustava na vlastiti rizik. Kao što je to Opći sud utvrdio u točki 95. pobijane presude, Komisija je priznala da gubitke koji proizlaze iz nenaplativih potraživanja u slučaju insolventnosti snosi upravitelj mreže. Međutim, taj je sud, kako navode društva Infineon, počinio pogrešku koja se tiče prava time što je smatrao taj detalj nebitnim za utvrđivanje jesu li upotrijebljena državna sredstva.

125 Kao četvrto, sporna dodatna pristojba tijekom cijelog ciklusa zadržava privatnopravni karakter. Operatori sustava naplaćuju je na temelju ugovora o upotrebi mreže, kojim se uređuju privatnopravni odnosi. U slučaju neplaćanja te dodatne pristojbe nisu predviđene nikakve upravne sankcije. Država ne izdaje nikakvo državno jamstvo u slučaju neplaćanja odnosno u slučaju da prikupljena sredstva ne budu dovoljna za pokrivanje oslobođenja od naknada za upotrebu mreže. Država nema ovlast izravnog ili neizravnog raspolaganja naplaćenim iznosima, nego samo nadzire redovitu primjenu navedene dodatne pristojbe.

126 Komisija uzvraća tvrdnjom da se argumenti Savezne Republike Njemačke temelje na pogrešnom tumačenju pobijane presude i sudske prakse Suda te da su, u svakom slučaju, bespredmetni. Ona smatra da je četvrti prigovor prvog žalbenog razloga koji su istaknula društva Infineon djelomično bespredmetan te, u svakom slučaju, neosnovan.

– *Ocjena Suda*

127 Uvodno valja utvrditi da je četvrti prigovor prvog žalbenog razloga koji su istaknula društva Infineon bespredmetan. Naime, u okviru tog prigovora navedena društva u biti osporavaju ocjene Općeg suda o postojanju poreza ili drugih obveznih nameta u smislu sudske prakse navedene u točki 105. ove presude. Suprotno tomu, ona u okviru žalbe u predmetu C-800/21 P uopće ne osporavaju ocjene tog suda o postojanju državnog nadzora u smislu sudske prakse navedene u točki 107. te presude. Međutim, uzimajući u obzir alternativnu prirodu tih dvaju kriterija, navedenu u točki 108. te presude, postojanje državnog nadzora samo je po sebi dovoljno da opravda zaključak prema kojem sporna dodatna pristojba podrazumijeva upotrebu državnih sredstava u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

128 Nastavno na navedeno, društva Infineon su u svojem odgovoru na žalbu podnesenom u predmetu C-794/21 P u biti ponovila argumente na kojima se temeljio njihov četvrti prigovor istaknut u prilog prvom žalbenom razlogu u predmetu C-800/21 P. Ipak, drugi dio jedinog žalbenog razloga Savezne Republike Njemačke u predmetu C-794/21 P, koji se odnosi na postojanje poreza ili drugih obveznih nameta, ne može se odmah odbiti kao bespredmetan jer se u njegovu trećem dijelu također osporavaju ocjene o postojanju državnog nadzora. U tim okolnostima valja uzeti u obzir argumente koje su društva Infineon iznijela u okviru predmeta C-794/21 P.

129 Najprije valja podsjetiti na to da – kao što to proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 105. ove presude – sredstva ostvarena naplatom poreza ili drugih obveznih nameta na temelju nacionalnog zakonodavstva, kojima se upravlja i koje se raspoređuje sukladno tom zakonodavstvu, čine „državna sredstva” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

130 U ovom slučaju, nakon što je u točkama 78. do 96. pobijane presude ocijenio spornu dodatnu pristojbu, Opći je sud u točki 97. te presude zaključio da ona uključuje upotrebu državnih sredstava. U prilog tom zaključku on je istaknuo da je odlukom BNetzA-e iz 2011. operatorima distribucijskog sustava nametnuta obveza naplate sporne dodatne pristojbe od korisnika mreže i prenošenja tako ostvarenih prihoda operatorima prijenosnog sustava. Navedeni sud također je

ocijenio da se mehanizmom te dodatne pristojbe operatorima sustava osigurala potpuna naknada gubitka prihoda koji su pretrpjeli zbog spornog oslobođenja jer je iznos navedene dodatne pristojbe bio prilagođen iznosu sredstava potrebnih zbog tog oslobođenja. Nadalje, on je istaknuo da je taj iznos bio određen u skladu s metodologijom utvrđenom u odluci BNetzA-e iz 2011., pri čemu je pojasnio da je u toj odluci za 2012. godinu utvrđen početni iznos te dodatne pristojbe.

131 Savezna Republika Njemačka i društva Infineon osporavaju te ocjene četirima skupinama argumenata.

132 Kao prvo, valja ispitati argument kojim društva Infineon prigovaraju Općem sudu to da je obvezu naplate sporne dodatne pristojbe izveo iz odluke BNetzA-e iz 2011., iako su tu odluku njemački sudovi proglasili ništavom.

133 U tom pogledu, kao prvo, Opći je sud u točki 75. pobijane presude utvrdio da je argument koji se temelji na nepostojanju učinaka odluke BNetzA-e iz 2011. pred njim iznesen nepravodobno.

134 To utvrđenje ne sadržava pogrešku koja se tiče prava.

135 Naime, nesporno je da su društva Infineon pred Općim sudom taj argument istaknula tek u stadiju odgovora na pitanja koja je postavio taj sud. Navedeni argument ne može se, nadalje, smatrati dopunom jedinog razloga istaknutog u prvostupanjskoj tužbi, koji se temelji na nepostojanju „državne potpore” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, s obzirom na to da se navedenim tužbenim razlogom nije dovodilo u pitanje, kao takvo, postojanje učinaka odluke BNetzA-e iz 2011., nego su se kritizirale ocjene koje je Komisija izvela iz te odluke. Slijedom navedenog, Opći sud pravilno je primijenio odredbe članka 84. stavka 1. svojeg Poslovnika utvrdivši da je taj argument nedopušten zbog svoje nepravodobnosti.

136 Kao drugo, u svakom slučaju valja istaknuti da se argumenti navedeni u točki 132. ove presude ne mogu prihvatiti.

137 Naime, ni eventualna nezakonitost programa potpora, osobito s obzirom na nacionalno pravo, ni njegovo poništenje ne oduzimaju mu karakter „državne potpore” s obzirom na to da je, unatoč takvoj nezakonitosti ili poništenju, takav sustav proizveo učinke u praksi (vidjeti u tom smislu presude od 3. ožujka 2005., Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, t. 38, i od 21. prosinca 2016., Komisija/Aer Lingus i Ryanair Designated Activity, C-164/15 P i C-165/15 P, EU:C:2016:990, t. 69.), kao što je to Opći sud u biti pravilno ocijenio u točki 75. pobijane presude. Uostalom, kao što je to Opći sud također pravilno istaknuo u toj točki, djelotvornost pravila u području državnih potpora bila bi znatno oslabljena kad bi se njihova primjena mogla odbiti samo zbog činjenice da je mjera potpore, koja se primjenjivala u praksi, kasnije proglašena ništavom *ab initio*. Posljedično, irelevantno je u tom pogledu to što je eventualno poništenje programa potpora retroaktivno, s obzirom na to da se u određenom razdoblju program doista primjenjivao u praksi (vidjeti po analogiji presudu od 6. studenoga 2012., Komisija/Mađarska, C-286/12, EU:C:2012:687, t. 44. i 45.).

138 Kao drugo, Savezna Republika Njemačka i društva Infineon tvrde da je Opći sud pogrešno utvrdio postojanje obveze krajnjih potrošača da plate spornu dodatnu pristojbu, pri čemu su ti potrošači pogrešno definirani na način da uključuju korisnike mreže.

139 Kada je najprije riječ o utvrđivanju krajnjih dužnika sporne dodatne pristojbe, Opći je sud u točki 83. pobijane presude ocijenio da se ta dodatna pristojba tiče isključivo odnosa između operatora sustava i korisnika mreže jer se ona naplaćuje kao posljedica upotrebe mreže, a ne potrošnje električne energije. Iz toga je spomenuti sud u točki 84. te presude izveo zaključak da je irelevantno pitanje jesu li opskrbljivači električnom energijom bili obvezni prenijeti navedenu dodatnu pristojbu na krajnje potrošače električne energije. Naime, prema njegovu mišljenju, krajnji obveznici dodatne pristojbe bili su korisnici mreže, odnosno sami opskrbljivači kao i krajnji potrošači izravno priključeni na mrežu, a ne drugi krajnji potrošači.

140 U tom pogledu, ocjena da se sporna dodatna pristojba naplaćuje kao posljedica upotrebe mreže i ocjena da korisnike mreže treba shvatiti kao krajnje potrošače činjenične su ocjene. Međutim, na Sudu nije da nadzire takvu ocjenu ako nema tvrdnji o iskrivljavanju.

141 Naime, iz članka 256. stavka 1. drugog podstavka UFEU-a i članka 58. prvog stavka Statuta Suda Europske unije proizlazi to da je žalba ograničena samo na pravna pitanja. Opći je sud stoga jedini nadležan za utvrđivanje i ocjenu relevantnih činjenica kao i za ocjenu dokaza. Ocjenjivanje tih činjenica i dokaza stoga ne predstavlja, osim u slučaju njihova iskrivljavanja, pravno pitanje koje je kao takvo podložno nadzoru Suda u okviru žalbenog postupka (presuda od 4. ožujka 2021., Komisija/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, t. 46. i navedena sudska praksa).

142 Kada je riječ, nadalje, o postojanju obveze plaćanja kojoj podliježu korisnici mreže, iz točke 85. i točaka 87. do 89. pobijane presude proizlazi to da je Opći sud prihvatio Komisijine ocjene prema kojima se odlukom BNetzA-e iz 2011. operatorima distribucijskog sustava nameće obveza da naplate i prenesu spornu dodatnu pristojbu i da se tom odlukom također predviđa mjesečni prijenos prihoda ostvarenih tom pristojbom na različite operatore prijenosnog sustava. Iz toga je zaključio da je sporna dodatna pristojba, koju je upravno tijelo uvelo regulatornom mjerom, bila obvezujuća za korisnike mreže.

143 Tako iz činjeničnih utvrđenja Općeg suda, koja Sud ne može nadzirati, proizlazi to da se odlukom BNetzA-e iz 2011. operatore distribucijskog sustava obvezivalo na naplatu sporne dodatne pristojbe od korisnika mreže. Također je nesporno, s obzirom na činjenična utvrđenja Općeg suda u točkama 12., 67. i 94. pobijane presude, koja Sud ne može nadzirati, da je tom odlukom predviđena metoda prema kojoj operatori prijenosnog sustava svake godine trebaju odrediti iznos sporne dodatne pristojbe.

144 S obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 106. ove presude, valja smatrati da iznosi ostvareni naplatom obveznog nameta koji je, poput sporne dodatne pristojbe, uveden regulatornom mjerom u okviru koje se utvrđuju subjekti, makar i privatni, zaduženi za naplatu tog nameta od dužnika također utvrđenih tom mjerom i definira metoda, makar i općenita, za određivanje iznosa spomenutog nameta i njegove godišnje prilagodbe, izviru iz „državnih sredstava” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Konkretno, s obzirom na to da se taj namet temelji na regulatornoj mjeri koja obvezuje operatore sustava da ga naplate, ne može se tvrditi da je on tek rezultat prakse.

145 U tom pogledu nije važno to što se regulatornom mjerom predviđa samo obveza operatora sustava da naplaćuju spornu dodatnu pristojbu a da se pritom izričito ne utvrđuje obveza korisnika mreže da tu pristojbu plaćaju. Naime, koristan učinak zakonske obveze naplate navedene dodatne pristojbe nužno podrazumijeva simetričnu obvezu dužnika da tu pristojbu plate.

146 Iz prethodno navedenog također proizlazi da okolnost da se namet poput sporne dodatne pristojbe naplaćuje na „srednjoj razini”, pri čemu ga opskrbljivači električnom energijom ne prebacuju obvezno na svoje krajnje kupce, nije odlučujući element za kvalifikaciju te dodatne pristojbe kao poreza ili obveznog nameta u smislu sudske prakse navedene u točki 105. ove presude.

147 Osim toga, budući da društva Infineon temelje argument na nepostojanju bilo kakve obveze naplate sporne dodatne pristojbe prije 2012., dovoljno je utvrditi da se, kao što to proizlazi iz točke 24. ove presude, sporna odluka odnosi samo na razdoblje od 1. siječnja 2012. do 31. prosinca 2013.

148 Kada je riječ, nadalje, o naknadi troškova nastalih spornim oslobođenjem, Opći sud je, s jedne strane, pozivajući se na odluku BNetzA-e iz 2011., u točkama 91., 92. i 95. pobijane presude prihvatio Komisijino utvrđenje iz sporne odluke prema kojem je mehanizmom te dodatne pristojbe operatorima sustava osigurana potpuna naknada gubitka prihoda koji su pretrpjeli zbog spornog oslobođenja jer je iznos te dodatne pristojbe bio prilagođen iznosu sredstava potrebnih zbog tog oslobođenja.

149 Ocjena Općeg suda prema kojoj je metoda određivanja iznosa sporne dodatne pristojbe koja je predviđena Odlukom BNetzA-e iz 2011. trebala omogućiti pokrivanje svih troškova povezanih sa spornim oslobođenjem činjenična je ocjena koju Sud ne može nadzirati u žalbenom postupku ako nema tvrdnji o iskrivljavanju u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 141. ove presude.

150 Kada je riječ, s druge strane, o gubicima prihoda zbog insolventnosti, koje ekonomski snose operatori distribucijskog sustava, Opći je sud u točki 95. pobijane presude ocijenio da takav gubitak nije gubitak prihoda u smislu predmetnog sustava te je opravdan činjenicom da su odnosi između operatora sustava i krajnjih dužnika sporne dodatne pristojbe privatnopravni odnosi.

151 Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi to da se sredstva koja se ostvaruju naplatom obveznih doprinosa propisanih u zakonodavstvu države, kojima se upravlja i koje se raspodjeljuje u skladu s tim zakonodavstvom, mogu smatrati „državnim sredstvima” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a čak i ako njima upravljaju subjekti koji nisu javna vlast (presude od 19. prosinca 2013., Association Vent De Colère! i dr., C-262/12, EU:C:2013:851, t. 25., i od 15. svibnja 2019., Achema i dr., C-706/17, EU:C:2019:407, t. 54.).

152 Prema tome, ako takvi subjekti, poput operatora sustava, podliježu obvezi naplate predmetnih nameta, okolnost da su odnosi između tih operatora i krajnjih dužnika sporne dodatne pristojbe privatnopravni odnosi ne onemogućava izvođenje zaključka da su sredstva ostvarena naplatom te dodatne pristojbe državna sredstva. Isto vrijedi i za okolnost da gubitke prihoda, uključujući neplaćene sporne dodatne pristojbe, u slučaju insolventnosti snose navedeni upravitelji. U svakom slučaju, društva Infineon nisu iznijela nijedan konkretan argument kojim bi dokazala da zaključak Općeg suda prema kojem takvi gubici ne predstavljaju gubitak prihoda u smislu predmetnog sustava sadržava pogrešku koja se tiče prava.

153 Kada je riječ, kao četvrto, o argumentima društava Infineon koji se tiču nepostojanja sankcija odnosno državnog jamstva u slučaju neplaćanja sporne dodatne pristojbe kao i o nepostojanju ovlasti države da izravno raspolaže prikupljenim iznosima, dovoljno je utvrditi da, s obzirom na

sudsku praksu navedenu u točki 106. ove presude, ti elementi nisu strogo nužni za utvrđivanje postojanja poreza ili drugih obveznih nameta koji podrazumijevaju upotrebu državnih sredstava u smislu sudske prakse navedene u točki 105. te presude.

154 S obzirom na prethodno navedeno, drugi dio jedinog žalbenog razloga koji je istaknula Savezna Republika Njemačka, a koji podupiru društva Infineon, treba odbiti kao neosnovan. Četvrti prigovor prvog žalbenog razloga koji su istaknula društva Infineon je bespredmetan, tako da taj žalbeni razlog treba odbiti u cijelosti.

Državni nadzor

– *Argumentacija stranaka*

155 U okviru trećeg dijela svojeg jedinog žalbenog razloga Savezna Republika Njemačka u biti prigovara Općem sudu to da je počinio pogrešku koja se tiče prava time što je ocijenio da postoji državni nadzor nad sredstvima ostvarenima spornom dodatnom pristojbom.

156 Komisija smatra da je taj dio neosnovan i, u svakom slučaju, bespredmetan.

– *Ocjena Suda*

157 Kao što to proizlazi iz sudske prakse navedene u točkama 104. do 108. ove presude, postojanje poreza ili drugih obveznih nameta na temelju nacionalnog zakonodavstva, kojima se upravlja i koje se raspoređuje u skladu s tim zakonodavstvom, te postojanje državnog nadzora nad predmetnim iznosima dva su alternativna kriterija na temelju kojih se može utvrditi postojanje „državnih sredstava” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

158 U ovom slučaju Opći je sud u točki 97. pobijane presude utvrdio da sporna dodatna pristojba predstavlja parafiskalni namet ili obvezni trošak koji uključuje upotrebu „državnih sredstava” u smislu te sudske prakse. Kao što to proizlazi iz točaka 127. do 154. ove presude, Savezna Republika Njemačka nije uspjela dokazati da to utvrđenje Općeg suda sadržava pogrešku koja se tiče prava.

159 Navedeno utvrđenje samo je po sebi dovoljno da bi se smatralo da je predmetna mjera dodijeljena putem „državnih sredstava” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a a da pritom nije potrebno ispitati jesu li predmetni iznosi bili pod državnim nadzorom.

160 Stoga je treći dio jedinog žalbenog razloga Savezne Republike Njemačke bespredmetan.

161 Iz svega prethodnog proizlazi to da jedini žalbeni razlog u predmetu C-794/21 P treba odbiti u cijelosti kao djelomično bespredmetan i djelomično neosnovan.

Drugi žalbeni razlog u predmetu C-800/21 P

Argumentacija stranaka

162 Društva Infineon ističu da je Opći sud u više navrata iskrivio činjenice i nacionalno pravo.

163 Kao prvo, suprotno tvrdnjama iz točaka 12., 66., 93. i 99. pobijane presude, BNetzA nije odredila iznos sporne dodatne pristojbe. Upravo suprotno, tu dodatnu pristojbu odredili su operatori sustava, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 61., 75. i 123. sporne odluke.

164 Kao drugo, protivno onomu što je Opći sud utvrdio u točki 92. pobijane presude, BNetzA nije operatorima prijenosnog sustava naložila vrlo detaljnu metodu izračuna navedene dodatne pristojbe. Odluka BNetzA-e iz 2011. u tom pogledu sadržava samo vrlo općenite zahtjeve, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 61., 75. i 123. sporne odluke.

165 Kao treće, suprotno utvrđenjima iz točaka 93., 99., 106. i sljedećih točaka pobijane presude, gubici prihoda operatora sustava koji proizlaze iz oslobođenja od naknada za upotrebu mreže ne financiraju se u cijelosti spornom dodatnom pristojbom. Opći sud u tom pogledu nije uzeo u obzir činjenicu da se odluka BNetzA-e iz 2011. bavi samo mjerama naplate u odnosu na insolventne korisnike mreže koji ne ispunjavaju uvjete za oslobođenje od naknada za upotrebu mreže. Suprotno tomu, operatori sustava snose posljedice neplaćanja sporne dodatne pristojbe od strane korisnika mreže.

166 Kao četvrto, protivno onomu što je Opći sud iznio u točki 85. pobijane presude, operatori sustava nisu dužni naplatiti spornu dodatnu pristojbu na temelju nacionalnog prava. S jedne strane, odluka BNetzA-e iz 2011. proglašena je ništavom i nije mogla proizvesti pravne učinke. S druge strane, na temelju nacionalnog prava, ta odluka ne može proizvesti nikakav učinak na korisnike mreže.

167 Komisija smatra da taj žalbeni razlog treba odbiti kao očito neosnovan.

Ocjena Suda

168 Kao što je to navedeno u točki 141. ove presude, žalba je ograničena na pravna pitanja. Budući da je Opći sud jedini nadležan za utvrđivanje i ocjenu relevantnih činjenica kao i za ocjenu dokaza, ocjenjivanje tih činjenica i dokaza ne predstavlja, osim u slučaju njihova iskrivljavanja, pravno pitanje koje je kao takvo podložno nadzoru Suda u okviru žalbenog postupka.

169 Prema tome, Sud je – kada je riječ o ispitivanju u okviru žalbenog postupka ocjena Općeg suda glede nacionalnog prava, koje u području državnih potpora predstavljaju činjenične ocjene – nadležan samo utvrditi je li došlo do iskrivljavanja tog prava (presude od 3. travnja 2014., Francuska/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, t. 79., i od 14. prosinca 2023., Komisija/Amazon.com i dr., C-457/21 P, EU:C:2023:985, t. 20. i navedena sudska praksa). Iskrivljavanje mora biti jasno vidljivo iz sadržaja spisa, bez potrebe izvođenja nove ocjene činjenica i dokaza (presuda od 3. travnja 2014., Francuska/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, t. 80.)

170 Nadalje, kada navodi da je Opći sud iskrivio činjenice ili dokaze, žalitelj treba primjenom članka 256. UFEU-a, članka 58. prvog stavka Statuta Suda Europske unije i članka 168. stavka 1. točke (d) Poslovnika Suda precizno navesti elemente koji su prema njegovu mišljenju iskrivljeni i dokazati pogreške u analizi koje su prema njegovoj procjeni dovele do toga da Opći sud počini iskrivljavanje (presude od 30. studenoga 2016., Komisija/Francuska i Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, t. 99. i od 28. travnja 2022., Yieh United Steel/Komisija, C-79/20 P, EU:C:2022:305, t. 53.)

171 U ovom slučaju valja utvrditi da, iako svojim drugim žalbenim razlogom društva Infineon prigovaraju Općem sudu više iskrivljavanja elemenata nacionalnog prava i činjenica, ona samo iznose tvrdnje već navedene u točkama 163. do 166. ove presude. Bez najmanjeg objašnjenja ili dokaza spomenuta društva tako ističu navodne proturječnosti između utvrđenja Općeg suda i onih sadržanih u spornoj odluci odnosno sadržaja odluke BNetzA-e iz 2011. Tako nejasne tvrdnje nisu dovoljne da bi se utvrdilo postojanje iskrivljavanja.

172 Iz toga slijedi da drugi žalbeni razlog u predmetu C-800/21 P treba odbiti kao očito neosnovan.

173 Slijedom navedenog, s obzirom na to da su svi žalbeni razlozi u predmetima C-794/21 P i C-800/21 P odbijeni, te žalbe treba odbiti u cijelosti.

Troškovi

174 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima. U stavcima 1. i 2. članka 138. tog poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, određuje se da je stranka koja ne uspije u postupku dužna, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove te da, ako više stranaka ne uspije u postupku, Sud odlučuje o podjeli troškova.

175 U ovom slučaju Savezna Republika Njemačka i društva Infineon nisu uspjeli ni u jednom svojem zahtjevu koji se odnosio na žalbu u predmetu C-794/21 P odnosno na žalbu u predmetu C-800/21 P, dok Komisija nije uspjela ni u jednom svojem zahtjevu u pogledu protužalbi u tim predmetima.

176 Prema tome, na temelju pravedne ocjene okolnosti predmetnog slučaja, treba odlučiti da će svaka stranka snositi vlastite troškove.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Žalbe i protužalbe se odbijaju.**

2. **Savezna Republika Njemačka, Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG, Infineon Technologies AG i Europska komisija snose vlastite troškove.**

Potpisi